

IZVJEŠTAJ

o radnoj posjeti delegacije Crne Gore, koju je predvodila prof. dr Anđela Jakšić - Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija, Češkoj Republici, u periodu od 18 do 21. juna 2025. godine

Na poziv **ministra nauke, istraživanja i inovacija Češke Republike gospodina Mareka Žanišeka**, ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr Anđela Jakšić - Stojanović, boravila je sa delegacijom Crne Gore u posjeti Češkoj Republici, u periodu od 18. do 21. juna 2025. godine.

U okviru bilateralnih razgovora, ministarka Jakšić Stojanović i **minister nauke, istraživanja i inovacija gospodin Ženišek** potpisali su **Zajedničku izjavu**, koja ima za cilj jačanje saradnje u oblasti nauke i istraživanja, te sprovođenje konkretnih aktivnosti u oblastima od zajedničkog interesa. Pravni osnov za ovu inicijativu predstavlja *Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Češke Republike o naučnoj i tehnološkoj saradnji*, potpisan u junu 2019. godine.

Potpisivanje Zajedničke izjave označava značajan korak ka daljem produbljivanju odnosa između dvije zemlje, uz otvaranje novih mogućnosti za naučne institucije, istraživače i inovatore iz Crne Gore i Češke Republike.

Imajući u vidu zajednički interes za podršku mladim talentima, naučnu razmjenu i povezivanje nauke s privredom u cilju unapređenja prosperiteta i razvoja dvije države, dogovorena je saradnja kroz:

1. Podršku saradnji i razmjeni između vlada, ministarstava, administrativnih organa, istraživačkih instituta, obrazovnih ustanova, preduzeća i drugih subjekata dvije države u oblasti istraživanja, razvoja i inovacija.

2. Podršku za mlade talente i akademsku mobilnost, i to kroz: programe razmjene za studente, mlade naučnike, istraživače i nastavno osoblje; stvaranje mogućnosti za učešće mladih talenata u naučnim centrima i istraživačkim infrastrukturama dvije države; zajedničke ljetnje škole, radionice i obrazovne programe usmjerene na profesionalni razvoj u oblasti nauke.

3. Podršku zajedničkim aktivnostima i dijalogu, i to kroz: organizovanje zajedničkih konferencija, okruglih stolova i tematskih sastanaka; redovan dijalog između ustanova visokog obrazovanja, istraživačkih organizacija i državnih organa nadležnih za nauku i istraživanje.

4. Podrška saradnji u oblasti naučnih istraživanja i tehnoloških projekata kroz: pokretanje zajedničkih istraživačkih projekata, uključujući one koji se kofinansiraju kroz evropske i međunarodne programe; stvaranje platformi za dijeljenje istraživačke infrastrukture, tehnologija i stručnog znanja; primijenjena istraživanja i tehnološki transfer između akademskog sektora i privrede; jačanje kapaciteta u oblasti sajber bezbjednosti.

Zaključivanjem Zajedničke izjave stvorio se kvalitetan okvir za unapređivanje saradnje i proširenje naučnoistraživačkog okvira za naučnike i istraživače u Crnoj Gori, te uslovi da se naučnoistraživačka saradnja sa Češkom Republikom podigne na viši nivo.

Zajednička izjava će crnogorskim istraživačima omogućiti rad u istraživačkim centrima i institutima u Češkoj Republici, korišćenje vrhunskih tehnologija i savremenih laboratorija, te razmjenu znanja i iskustava kroz zajedničke istraživačke projekte.

Takođe, potpisivanjem Zajedničke izjave podstiče se razvoj istraživačkih mreža, uspostavljanje i održavanje kontakata sa istraživačima iz Češke Republike, kao i saradnja u cilju povećanja kompetitivnosti crnogorskih istraživača i ustanova u svim programima međunarodne saradnje, posebno u EU Okvirnom programu za istraživanje i inovacije - Horizontu 2020.

Navedeni ciljevi usklađeni su sa *Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore (2024 -2028)*, kao i strateškim ciljem 3: Jačanje međunarodne saradnje u nauci i istraživanjima, Operativni cilj 3.1: Postizanje održivih rezultata putem jačanja međunarodne saradnje i umrežavanja; Aktivnost 3.1.1: Unapređenje bilateralne naučne i tehnološke saradnje.

Tokom posjete, ministarka prof. dr Jakšić Stojanović sastala se i **sa ministrom obrazovanja, mladih i sporta Republike Češke, gospodinom Mikulašom Bekom.**

U odvojenom susretu sa ministrom obrazovanja, mladih i sporta Mikulašom Bekom, razmotreni su aktuelni izazovi u obrazovnim sistemima dviju zemalja, sa fokusom na unapređenje bezbjednosti u školama, promociju STEM oblasti i intenziviranje međuuniverzitetske saradnje.

Poseban akcenat stavljen je na razmjenu studenata, nastavnog i naučnog osoblja, kao i realizaciju zajedničkih istraživačkih projekata u cilju jačanja evropskog obrazovnog prostora.

Takođe, sastanak je bio prilika za razgovor o evropskim integracijama Crne Gore. Ministar Bek izrazio je snažnu podršku evropskom putu Crne Gore, naglasivši značaj obrazovanja i nauke kao ključnih stubova održivog razvoja i regionalne stabilnosti. Ministarka prof. dr Jakšić Stojanović zahvalila je na kontinuiranoj podršci Republike Češke, potvrdivši punu posvećenost Crne Gore daljem jačanju bilateralne saradnje u oblastima od zajedničkog interesa.

Oba sastanka imaju veliki doprinos unapređenju ukupnih odnosa između Crne Gore i Češke Republike, u duhu evropskih vrijednosti i zajedničkih strateških ciljeva.

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore, prof. dr Anđela Jakšić Stojanović, zajedno sa ostalim članicama delegacije, posjetila je **niz renomiranih obrazovnih i naučnih ustanova** s ciljem uspostavljanja strateške saradnje i razmjene znanja u oblastima visokog obrazovanja, nauke, istraživanja i inovacija.

Centralno mjesto među posjećenim institucijama zauzima **Institut za organsku**

hemiju i biohemiju **Češke akademije nauka (IOCHB – Institute of Organic Chemistry and Biochemistry of the Czech Academy of Sciences)**, koji važi za jednu od najeminentnijih istraživačkih ustanova u Evropi u oblasti hemije, molekularne biologije i farmaceutskih nauka. Tokom sastanka sa rukovodstvom Instituta, dogovorena je saradnja koja podrazumijeva uključivanje crnogorskih istraživača u međunarodne projekte, razmjenu naučnog kadra, kao i mogućnost stipendiranja mladih istraživača iz Crne Gore.

Ministarka je, takođe, posjetila i **ELI ERIC centar (Extreme Light Infrastructure – European Research Infrastructure Consortium)**, vodeću evropsku istraživačku infrastrukturu u oblasti laserskih tehnologija i napredne fizike, gdje je otvoren prostor za zajedničke projekte i obuke istraživača.

Ministarka se sastala i sa predstavnicima **Operator ICT-a (OICT)** – tijela koje okuplja ključne aktere češkog digitalnog ekosistema, uključujući istraživačke centre, inovacione klastere i pružaoce infrastrukture u oblasti informacionih i komunikacionih tehnologija. Oni su ministarku upoznali sa brojnim inovacijama u oblasti digitalne infrastrukture, vještačke inteligencije i kibernetičke bezbjednosti, uz izražen interes za uspostavljanje saradnje sa crnogorskim institucijama i startup zajednicom.

U oblasti sajber bezbjednosti i digitalne transformacije, održani su konstruktivni razgovori sa predstavnicima **Nacionalne agencije za sajber bezbjednost i informacionu zaštitu Češke Republike (NUKIB – National Cyber and Information Security Agency)**, sa posebnim fokusom na unapređenje kapaciteta Crne Gore u ovoj strateški važnoj oblasti.

Posebno značajna bila je posjeta **Fakultetu za obrazovanje Univerziteta Južne Bohemije**, gdje je razgovarano o nastavku i unapređenju saradnje u oblasti inicijalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja nastavnika. Poseban akcenat stavljen je na podršku nastavku realizacije kurseva češkog jezika u Crnoj Gori, kao i na kreiranje programa profesionalnog usavršavanja crnogorskih profesora i nastavnog kadra kroz zajedničke radionice, obuke i akademsku mobilnost. Time se otvaraju dodatne mogućnosti za jačanje interkulture kompetencije i unapređenje nastavne prakse u skladu sa savremenim evropskim obrazovnim standardima.

U Brnu je upriličen susret sa predstavnicima **CEITEC-a (Central European Institute of Technology)**, interdisciplinarnog istraživačkog centra poznatog po vrhunskim dostignućima u oblasti nanotehnologije, bioinženjeringa i materijala nove generacije, gdje je postignut dogovor o institucionalnoj saradnji i međusobnoj podršci u okviru EU programa.

Svaka od ovih posjeta rezultirala je konkretnim dogovorima o uspostavljanju saradnje u narednom periodu, čime se otvara novo poglavlje u međunarodnoj afirmaciji naučnoobrazovnog sistema Crne Gore.

Na ovaj način, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore nastavlja intenzivne napore na jačanju međunarodnih veza u cilju razvoja naučne izvrsnosti, podsticanja inovacija i stvaranja novih prilika za akademsku i istraživačku zajednicu.

Dodatno, generalna direktorica u Ministarstvu kulture i medija, gospođa dr Jelena Jovanović - Nikolić sastala se sa gospodinom **Jiří Vajčnerom, direktorom Direktorata za kulturnu baštinu u Ministarstvu kulture Češke Republike**. Na sastanku su razmijenjena znanja i iskustva na polju kulturno-umjetničkog stvaralaštva i kulturne baštine dviju država. Kao potencijalne oblasti buduće kulturne saradnje istaknuti su: muzička umjetnost, filmska industrija, očuvanje folklorne tradicije, kulturna baština i pitanje međunarodnih festivala.

Posjeta Češkoj Republici predstavlja važan korak ka produbljivanju bilateralnih odnosa Crne Gore i Češke Republike u oblasti nauke, obrazovanja, inovacija, kulture i digitalne transformacije. Kroz potpisivanje Zajedničke izjave i niz konkretnih dogovora sa ključnim institucijama, otvorene su nove mogućnosti za crnogorske istraživače, studente, nastavnike i kulturne radnike.

Usmjerenost na jačanje akademske mobilnosti, istraživačkog umrežavanja, zajedničkih projekata i razmjene znanja doprinosi ne samo međunarodnoj afirmaciji crnogorskog naučnoobrazovnog sistema, već i jačanju kapaciteta Crne Gore za aktivno učešće u evropskom prostoru obrazovanja, nauke i inovacija. Ova posjeta još jednom potvrđuje stratešku posvećenost Crne Gore razvoju otvorenog, konkurentnog i inovativnog društva zasnovanog na znanju.

Delegaciju Crne Gore su činile:

1. Prof. dr Anđela Jakšić - Stojanović, ministarka prosvjete, nauke i inovacija;
2. dr Jelena Jovanović - Nikolić, generalna direktorica Direktorata za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, Ministarstvo kulture i medija;
3. mr Aleksandra Gogić, savjetnica za naučnoistraživačku djelatnost, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija;
4. Tamara Ivanović, treća sekretarka u ambasadi Crne Gore u Austriji, pri Ministarstvu vanjskih poslova Crne Gore

Predstavnici Prijestonice Cetinje, zbog opravdanih razloga, odustali su od službenog putovanja, iako je prethodno bilo najavljeno da će biti članovi Delegacije.